

6529

921.1 NNG/word. → cc 912.13 NY/kaaw.

cc 911.15 Lindow wapens

ag.no. 82294-3824 GS

AFGESCHREVEN

MEMORANDUM

Van: Mr J.M.A.H. Luns

Aan: Plv. S

GEHEIM

cc Minister-President
Minister van Defensie

Merronky
F/6 B

T
Z
DOA
DWH

gesch. F/6

gesch.
F/6

FOTO-BtZ. 199448

Op 4 dezer werd ik bezocht door de Amerikaanse Ambassadeur voor een "tour d'horizon" over de Indonesische situatie.

Ten aanzien van de militaire bedreiging tegen Nederlands Nieuw Guinea bleef de Amerikaanse Regering, ook na een hernieuwde zorgvuldige bestudering van de Indonesische maatregelen en mogelijkheden, bepaald optimistischer dan de Nederlandse. Niet alleen houdt de opstand in de verschillende eilanden, met name Sumatra en Celebes, nog steeds belangrijke Indonesische strijdkrachten vast, doch daarenboven wordt een vrij groot gedeelte van het moderne materiaal, met name van de luchtmacht, niet behoorlijk onderhouden en is derhalve niet direct bruikbaar. Ook de nieuwste schepen van de zeemacht hebben reeds geleden van ondeskundig onderhoud en zouden gedurende een langere periode niet wel operatief gehouden kunnen worden. Tenslotte menen de Amerikaanse experts dat de militaire inrichtingen in de Oostelijke eilanden van Indonesië niet zijn uitgerust om de Indonesische strijdkrachten in staat te stellen tot een werkelijk serieuze aanval op Nederlands Nieuw Guinea. Alleen grotere infiltraties zouden eventueel mogelijk zijn waarbij de Ambassadeur opmerkte dat ook bij de Indonesiërs terecht een "healthy respect" bestaat voor de Nederlandse mariniers.

Overgaande tot de Amerikaanse wens dat het weinige MDAP - materiaal dat naar Nederlands Nieuw Guinea wordt gezonden door Nederland zal worden gekocht vroeg de Ambassadeur of wij ons standpunt terzake hebben bepaald. Ik heb gezegd dat aan te nemen valt, dat wij tot aankoop zullen overgaan, doch ik verzocht de Ambassadeur aan Washington over te brengen, dat de Nederlandse Regering geen waardering kan opbrengen voor het o.i. te strakke Amerikaanse standpunt. De heer Young zeide onze reactie te begrijpen; hij zou niet nalaten

-zijn-

zijn Regering deelgenoot te maken van onze teleurstelling.

De Ambassadeur besprak voorts het merkwaardige initiatief van de Indonesische legerleiding om via Amerika contact met Nederland op te nemen. Hij was het met mij eens dat moeilijk te zien is wat van Nederlandse zijde, speciaal na ons zo geruststellend communiqué van 27 mei j.l. en het gepubliceerde vaarplan van het vlagvertoon eskader, kan worden gezegd of gedaan om de spanningen rond Nederlands Nieuw Guinea te verminderen. De meest waarschijnlijke uitleg was nog die welke de Minister-President naar voren had gebracht tijdens zijn gesprek met de Ambassadeur aanvang dezer week doch het bleef een wonderlijke zaak. De Ambassadeur bevestigde in dit verband dat ook volgens Amerikaanse inlichtingen ~~in~~ Soekarno nog nimmer zo onpopulair in Indonesië is geweest als thans en hij besaamde dat in deze situatie een zeker gevaar schuilt voor een militair avontuur tegen Nederland bij wijze van een afleidingsmanoeuvre.

De Ambassadeur toonde zich weinig gelukkig over de nieuwste Amerikaanse wapenleveringsovereenkomst met Indonesië. Ik heb uiteraard gezegd dat e.e.a. ons des te meer teleurstelt in het licht van de steeds duidelijker uitgesproken Indonesische bedreigingen tegen het Nederlands gebied en heb gesteld dat bij de bespreking t.z.t. in de NATO-raad onzerzijds ter zake het nodige gezegd zal worden. De heer Young hoopte dat e.e.a. niet in de Nederlandse pers zal komen i.v.m. alsdan te verwachten anti-Amerikaanse artikelen. Ik heb erop gewezen, dat wij geen ruchtbaarheid zullen geven aan de betreuwenswaardige transactie doch dat er mee moet worden gerekend dat het bericht via Djakarta wereldkundig wordt. De Ambassadeur was het met mij eens dat dit gevaar reëel is.

Tot slot wees ik op de nieuwste uitdagende Indonesische

- 3 -

maatregelen door in de grensgebieden om Nederlands Nieuw Guinea de Indonesische luchtmacht in oorlogstoestand te plaatsen waarbij ik de Ambassadeur vroeg of in het omgekeerde geval Amerika niet in den Haag zou hebben geïntervenieerd om dergelijke spanningverhogende daden achterwege te laten. De heer Young moest dit toegeven. Hij zou mijn verzoek om door Washington thans een dergelijke stap in Djakarta te laten doen onmiddellijk doorgeven.

Den Haag, 7 juni 1960